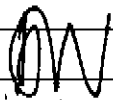

Bakgrunn for vedtak – ktv-notat 52/2005

Søker/sak:	Steinar og Knut Olsen – Grunnvannsuttak til røyeoppdrett	
Fylke/kommune:	Nordland / Hattfjelldal kommune	
Ansvarlig:	Rune Flatby	Sign.:
Saksbehandler:	Heidrun Kårstein	Sign.: <i>Heidrun Kårstein</i>
Dato:	22.6.2005	
Vår ref.:	NVE 200202164-20	
Sendes til:		

Middelthuns gate 29

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95

Telefaks: 22 95 90 00

E-post: nve@nve.no

Internett: www.nve.no

Org. nr.:

NO 970 205 039 MVA

Bankkonto:

0827 10 14156

Innhold

Konklusjon	1
Søknaden	1
Behandling.....	5
Innkomne merknader.....	6
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	6
NVEs vurdering og konklusjon	8

Konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene, finner NVE at fordelene og nytten ved grunnvannsuttakinget, er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser og at vannressursloven § 25 er oppfylt. Olsen Fjellrøye ved Steinar og Knut Olsen gis derfor tillatelse etter § 8 i vannressursloven til grunnvannsuttak i løsmasser ved oppdrettsanlegg for røye, Hattfjelldal kommune iht omsøkt plan..

Søknaden

NVE har mottatt denne søknaden datert 03.01.03 fra Olsen Fjellrøye v/ Steinar og Knut Olsen:

"Søknad om tillatelse etter vannressursloven § 8 til grunnvannsuttak inntil 4400 liter/minutt (73 l/s) fra 2 brønner i lausmasseavsetning langs Elsvasselve.

Planstatus, arealbruk og eiendomsforhold.

Området hvor grunnvannsbrønnene (2stk) er planlagt eies av tiltakshaver (g.nr1 b.nr.8).

Eiendom som grenser til anlegget er solgt til kommunen. Selve produksjonslokalene legges til ombygd driftsbygning som nå står tom. Det aktuelle området er i kommuneplanens arealdel for Hattfjelldal kommune lagt ut som landbruksområde. Det foreligger ikke reguleringsplan for

området. Området brukes i dag til landbruk, grasproduksjon, store deler av arealet har redusert verdi som følge av høy grunnvannstand.

Utbyggingstiltak og framdrift.

Grunnvannsuttakinget er en forutsetning for tiltaket, som innebærer oppdrett av 50 tonn røye pr år, drift av anlegget, slakting og salg. Produksjonsbygningen er en driftsbygning for melk og kjøttproduksjon som vil, bli ombygd. Produksjonen blir heilintegrert med stamfisk, yngel/settefisk matfiskproduksjon og slakting/foredling i særskilte avdelinger under samme tak. For nærmere beskrivelse av hele utbyggingen og forretningskonseptet vises det til vedlegget "Forretningskonsept Olsen Fjellrøye". Den opprinnelige planen var å etablere et anlegg med et vannbehov på 83-333 l/s. Med bakgrunn i tilbakemeldinger om utredningsbehov for uttak av denne størrelse, er prosjektet endret. Det søkes derfor om tillatelse til uttak av 73 l/s. Dersom det gis tillatelse til dette uttaket, kan erfaringer fra driften og kontinuerlig overvåking av grunnvannsforholdene under drift danne grunnlag for en eventuell søknad om utvidelse av uttaksvolumet på et senere tidspunkt.

Beskrivelse av grunnvannsmagasinet.

Brønnene er lokalisert i lausmasser langs åkerkant ved bredden av Elsvasselv som renner i Vefsna ca. 500 m lengre ned. NGU har gjennomført grunnvannsundersøkelser i området og det er utført sonderboringer, etablering av prøvebrønner for kapasiteter og uttak av vann og masseprøver samt kjemiske analyser av grunnvannet og kornfordelingsanalyser av masseprøvene (NGU-rapport 2001.008 og NGU analyserapport 2002.0015 vedlagt). Lausmassene i området består av sand og grus med god vanngjennomgang. Avsetningen er en stor elveslette på flere kvadratkilometer. Og mektighet er ca. 20-23 m. Grunnvannspeilet er ca. 2-3 m under bakkenivå i det aktuelle området. NGU konkluderer i sin rapport med at det er gode muligheter for store grunnvannsuttak på eiendommen. Grunnvannet har god kvalitet, men høyt innhold av kalsium gir hardt vann. Det ble også registrert svært høyt manganinnhold.

Sårbarhet / kapasitet.

Grunnvannsreservoaret har et areal på ca. 3 km² med en dybde fra grunnvannsspeilet til fjell på ca. 18 m. Dette utgjør ca. 55 mill. m³. Hvis en anslår at lausmassene bestående av varierende kornstørrelse har 10 % vanninnhold er det et vannreservoar på 5,5 mill. m³. Uttak av 4,4 m³ pr. min. utgjør en meget liten del av totalen. I tillegg kommer to elver gjennom området med en minstevannføring som tilsvarer 91 ganger uttaket som det søkes om. Alt vannet som taes ut skal føres tilbake til Elsvasselv etter rensing /infiltrasjon slik at den totale mengde vann i systemet ikke endres.

Forurensning.

Anlegget vil ha godkjent rensing av alle utslipp. Det er ingen oljetanker ved flyplassen, kun en mindre privat oljetank. Det er derfor ingen kjent forurensningsrisiko.

Andre utnyttelser av grunnvannet.

Kommunen henter grunnvann til sentrum av Hattfjelldal med max. uttakskapasitet ca. 4 m³/min, beliggende ca. 2 km syd for vårt planlagte anlegg. a/s Arbor har et mindre grunnvannsuttak i fabrikken ca. 500 m øst.

Prøvepumping.

Det er gjennomført prøvepumping i en brønn på lokaliteten siden 04.10.2001, avsluttet 02.01.2003. Uttaksvolumet under prøvepumpingen var i underkant $2 \text{ m}^3/\text{min}$, og resultatene viser en svært liten variasjon i grunnvannsnivået i nærområdene. I selve pumperøret er det registrert et fall på ca. 2 m, max 2,5 m avvik fra start, mens det i 3 peilerør er registrert minimale endringer, max 46 cm fra start. Det er viktig i denne sammenheng å vise til at sensommeren 2002 var den tørreste sommer som er registrert i distriktet, og at det generelle grunnvannsnivået var ekstremt lavt. Viser for øvrig til vedlagte prøvepumpere resultater og kartutsnitt som viser pumpebrønn og peilerør.

Teknisk beskrivelse.

Strømtilførselen vil ende opp i et lite hus som skal inneholde koblingsskap med strømfordeling til pumpene og et nødaggregat. Fordelingskabler under grunnen til pumpene hvor tilkoblingsenhetene må stå over flaumnivå. Vannrørene, inn og utløp vil bli nedgravd. Hvis utstrakt infiltrasjon av utslippsvannet må realiseres kan det bli aktuelt med en pumpestasjon for dette.

Hydrogeologiske vurderinger.

Grunnvannsnivået er influert av både Vefsna og Elsvassella. Deler av nedbørfeltet til Elsvassella er overført til Stemtjern og videre til Tustervatnet-Røsvatn for utnyttelse i Røssåga kraftverk. Det er ingen krav om minstevannføring ut fra Elsvatnet. Restfeltet er ca. 50 km^2 . Middelavrenning for restfelt er på ca. 30 l/s km^2 , og tilsvarer $1.5 \text{ m}^3/\text{s}$ ved utløpet av Elsvassella. Alminnelig lavvannføring er på ca. $0,1 \text{ m}^3/\text{s}$. (Steintjern 155.15). Nedbørsfeltet for Vefsna ved Hattfjelldal, fratrasket Elsvassella er på ca. 1650 km^2 . Dette gir middelvannføring på $50 \text{ m}^3/\text{s}$ og en alminnelig lavvassføring på $6.6 \text{ m}^3/\text{s}$ ved Hattfjelldal (ref 151.15 Nervoll i Vefsna). Alminnelig lavvannføring i Elsvassella er ut i fra disse beregningene ca. 25 % høyere enn det planlagte uttak. Minstevannføringen i Vefsna er 90 ganger det planlagte uttak. Med en fornuftig plassering av brønnene er det mulig å plassere 100 slike anlegg i området uten skadevirkninger. Vannet blir tilført og ført tilbake i rør til Elsvassellv under forutsetning av utslippstillatelse, alternativt infiltrasjonsanlegg. I og med at det slippes ut tilsvarende mengde vann som det tas ut, er det vår oppfatning at dette ikke vil få noen negativ innvirkning på den totale vannbalansen. Vannuttaket er meget beskjedent i forhold til grunnvannsmagasinet kapasitet. Dette er dokumentert gjennom prøvepumping og bassengets omfang, og som tidligere uttalt kunne det omsøkte uttak sannsynligvis 100 dobles uten å ha innvirkning på magasinet.

Konsekvenser for landskap, natur og kulturmiljø.

Vegetasjon; noen trær og en god del kjerr vokser langs vassdraget og åkerkanter, men disse vil ikke bli påvirket av tiltaket. Dyr og fisk; ved utslippsstedet vil det bli isfritt, men dybden er beskjeden på vintertid. (under 50 cm). For villfisker er det ubetinget en stor fordel. For fuglelivet vil det ikke ha noen betydning. Kulturminnemyndigheten har vert i området uten å finne noe verneverdig (Finnmoen). Det er ingen geotekniske konsekvenser som setninger, forverret skråning m.m. Tiltaket vil heller ikke ha betydning for mineral eller masseforekomster.

Brukerinteresser; et lite hus + pumpene vil være litt sjenerende vedrørende grashøsting og er litt skjemmende i landskapet. Det kan bli aktuelt å bygge varmegjenvinning av utslippet.

Avbøtende tiltak.

Ved eventuell tildeling av konsesjon vil grunnvannsnivået bli overvåket, pumpene tilfredsstillende merket og påpasset i tillegg til hele anlegget for øvrig, inkludert vannprøver. Skulle grunnvannstanden mot formodning synke eller vannkvaliteten endres dramatisk, er eneste tiltaket å stoppe anlegget. Reserve vannkilde er det kommunale anlegget, men den blir mest sannsynlig å anvende til yngel/settefisk pga begrensninger i tilførselsrør (1,5").

Innholdet i deler av søknaden ble vesentlig endret 18.02.03. Endringene dreier seg om nytt utslippspunkt og økning i produksjonen. Endringene kommer ikke i berøring med NVEs konsesjonsbehandling etter vannressursloven, men vi gjengir for ordens skyld de nye endringene.

"Resipientvurdering / forurensningsregnskap for Olsen Fjellrøye AS (SUS), Hattfjelldal, og søknad om utslippstillatelse

Det søkes herved om utslippstillatelse for avløp fra en produksjon av 120 tonn røye per år hos Olsen Fjellrøye AS (SUS), som beskrevet nedenfor. Det søkes om å få slippe avløpsvannet ut i Vefsna som angitt på vedlagte kart.

Innledning

Det er søkt om konsesjon etter oppdretsloven og vannressursloven til etablering av et landbasert oppdrettsanlegg for røye i Hattfjelldal kommune. Dette notatet beskriver mengde og virkning av utslipp av næringssalter og organisk materiale fra virksomheten.

Virksomhet og utslipp

Virksomheten omfatter helintegrert produksjon av røye, det vil si rogn- og yngelproduksjon, oppforing og slakting av matfisk røye. Det søkes om konsesjon til produksjon av 100 tonn sløyd røye per år, eller 120 tonn biomasseproduksjon.

Anlegget planlegges bygget med selvrensende kummer med delavløp, og rensing av delavløpsvannet med bruk av virvelseparatorer. Forventet renseeffekt i et slikt system er 35 % for fosfor, 15 % for nitrogen og 75 % for tørrstoff og kjemisk oksygenforbruk (KOF) (Eikebrokk og Ulgenes, 1993; Ulgenes, 1997; Lekang m. fl., 2000). Utslipp fra produksjon av røye vil være i størrelsesorden 4 kg fosfor, 30 kg nitrogen, 67 kg tørrstoff og 75 kg KOF per tonn fisk (Eikebrokk og Ulgenes, 1993; Ulgenes, 1997; Lekang m. fl., 2000).

Det spesielle ved denne lokaliteten er bruk av grunnvann som vannkilde. Vanntemperaturen er stabil, og produksjonen av biomasse per måned forventes å være rimelig konstant. Utslippene fra anlegget vil derved variere lite fra måned til måned, og anlegget vil bidra med et jevnt utslipp av næringssalter og organisk materiale til resipienten over året.

Oversikt over utslipp av næringssalter og organisk materiale fra Olsen Fjellrøye AS (SUS) samt vannføringsdata for Elsvasselta og Vefsna er gitt i tabell 1.

Diskusjon***Bakgrunnstall***

Ved beregning av miljøstatus etter en eventuell kraftutbygging (Anon, 2003 a) brukes samme bakgrunnsnivå i vannet som før utbyggingen. Hamarsland og Nagy (1990) fant at konsentrasjonen av f.eks. fosfor i Vefsna økte fra 2,97 µg/l ved Susendalskroken til 3,33 µg/l ved

utløp av Vefsnfjorden, eller en økning på 12 %. Det antas derfor at overføring av øvre deler av Austervefsna sitt nedslagsfelt til Røssvatnet i seg selv har liten påvirkning på konsentrasjon av næringssalter og organisk materiale i vannet i Vefsna. Effekten av nye utslipp vil imidlertid bli endret grunnet redusert vannføring.

Næringssalter og organisk materiale

Ifølge Økland (1983) vil fosfor begrense algevekst hvis forholdet mellom nitrogen og fosfor (N/P) er større enn 12. I Vefsna er N/P i størrelsesorden 40-50 (Fahle og Johansen, 2001). Fosfor er derved helt klart den begrensende faktor for algevekst, og virkningen av næringssaltutslippene vil være bestemt av mengden fosfor som slippes ut. Når det gjelder organisk materiale ser det ut til at beregnet utslipp fra Olsen Fjellrøye AS (SUS) utgjør svært lite av den totale mengden i vassdraget (Tabell 1). Den videre diskusjonen konsentrerer seg derfor om utslipp av fosfor.

Økningen av fosfor i Elsvasselve er beregnet å være 11,4 µg/l ved middelvannføring, og ny gjennomsnittskonsentrasjon blir 19,6 µg/l ved planlagte utslipp (Tabell 1). Elsvasselve vil da havne langt opp i tilstandsklasse III "Mindre god" (Andersen m.fl., 1997). Samtidig skriver Hamarstrand og Nagy (1990) at det bør iverksettes forurensningsbegrensende tiltak i denne elven. Vi vurderer det derfor som uaktuelt å søke om utslippstillatelse i Elsvasselve, og vi planlegger heller å slippe avløpsvannet direkte ut i Vefsna, ca. 800 m fra anlegget. Vefsn ved Hattfjelldal sentrum er beregnet å få en økning i fosforkonsentrasjon fra 3,3 til 3,6 µg/l ved normalvannføring og fra 3,3 til 5,9 µg/l ved lavvannføring med planlagte utslipp (Tabell 1). Situasjonen for Vefsna ved utløp til Vefsnfjorden vil være en økning i størrelsesorden 5,5 til 5,6 µg/l ved middelvannføring og 5,5 til 6,4 µg/l ved lavvannføring (Tabell 1). Etter en eventuell utbygging av Vefsna antas fosfornivået i Vefsna ved Hattfjelldal å øke fra 3,3 til 3,9 µg/l, mens situasjonen ved utløpet til Vefsnfjorden blir omtrent den samme som før utbyggingen (Tabell 1). Ifølge Anon (2003 a) endres ikke lavvannføringene i Vefsna ved en eventuell utbygging, og i så fall blir bildet likt det som er gjeldende for lavvannføring før utbyggingen.

Konklusjon

Grensen for tilstandsklasse I "Meget god" går ved 7 µg fosfor/l (Andersen m. fl., 1997), og vannet i Vefsna vil ligge godt under denne grensen både før og etter en eventuell realisering av omsøkte oppdrettsanlegg. Vefsna har tidligere fått karakteristikken "generelt lite påvirket av næringssalter" (Fable og Johansen, 2001), og det ser ikke ut til at planlagte utslipp fra Olsen Fjellrøye AS (SUS) vil endre på dette. Vår konklusjon er at Vefsna tåler utslippet fra Olsen Fjellrøye AS (SUS) med god margin. Vannkvaliteten i elven vil ikke endres i særlig stor grad i forhold til dagens situasjon, og utslippene vil neppe ha påvirkning på flora eller fauna i Vefsna, verken ved utslippsstedet i Hattfjelldal eller lenger ned i vassdraget. Det er for øvrig fristende å be om at en utslippstillatelse gis for kg fosfor per år i stede for kg forørrstoff per år, siden fosforutslippet er den begrensende faktor for resipienten og derved fiskeproduksjonens størrelse."

Behandling

Tiltakshaver søker om konsesjoner etter både oppdrettsloven og vannressursloven. Det er Fiskeridirektoratet, Fiskerikontoret Brønnøysund som har ansvaret for å koordinere søknader og kunngjøring i forbindelse med høring. Søknaden datert 03.01.03 ble oversendt for kunngjøring til Norsk Lysningsblad og Helgeland Arbeiderblad 19.03.03. Korrigert søknad datert 18.12.03 ble oversendt for kunngjøring til de samme aviser 15.01.04.

NVE er ansvarlig for å behandle den delen av tiltaket som omfattes av vannressursloven, i dette tilfellet uttak av grunnvann som vannkilde for oppdrett av røye.

Innkomne merknader

NVE har mottatt følgende merknader som berører vår konsesjonsbehandling etter vannressursloven.

Hattfjelldal kommune, brev av 26.04.04:

"Rådmannens innstilling:

- 1. Hattfjelldal kommune anbefaler søknaden under forutsetning av at privatrettslige forhold vedrørende utnyttelse av grunnvann avklares med ARBOR Hattfjelldal A/S.*
- 2. Ut i fra en generell vurdering av økningen i utslipp som den nye søknaden angir, bør utslippspunktet legges utenom rolige elveparti og gyteområder for anadrom fisk.*
- 3. Det bør utarbeides en plan for reserve vanninntak for oppdrettsanlegget dersom det skjer endringer i rettighetene for tilgang til eller bruk av grunnvannsressursene.*

Behandling i Formannskapet - 21.04.2004: Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Søker

Søker er Olsen Fjellrøye ved Steinar og Knut Olsen, Hattfjelldal kommune.

Bakgrunn for søknaden

Søker ønsker å starte oppdrett av 50 tonn røye pr år. Dette innebærer drift av anlegget, slakting og salg. Det omsøkte grunnvannsuttaget er en forutsetning for tiltaket.

Omsøkt plan

Det søkes om å ta ut 4400 l/min (73 l/s) grunnvann fra løsmasseavsetninger langs Elsvasselva. Uttaket er planlagt fordelt på 2 brønner. Størrelsen på uttaket vil være jevnt over hele året.

Eksisterende forhold

Gjeldende område er en del av en større elveslette. Området der grunnvannsbrønnene skal plasseres eies av søker. Området brukes i dag til gressproduksjon. Deler av arealet har i dag redusert verdi på grunn av høy grunnvannstand. Produksjonslokalene skal legges til en eksisterende driftsbygning som nå står tom.

Forhold til eksisterende planer

Området med eksisterende driftsbygning og det omkringliggende området på Utgard er definert som landbruksområde i gjeldende kommunedelplan for Hattfjelldal sentrum.

Virkninger av grunnvannsuttaget

Fordeler

- Oppdrettsanlegget kan realiseres
- Oppdrettsanlegget kan basere seg på grunnvann som er en gunstig vannkilde i forhold til vanntemperatur og spredning av fiskesykdommer

Ulemper

- Mulig at privat vannforsyning kan bli negativt påvirket

NVEs vurdering og konklusjon

I NVEs konsesjonsbehandling inngår selve grunnvannsuttaget. Andre forhold rundt oppdrettsanlegget ivaretas av andre instanser bl.a. Fiskeridirektoratet Fiskerikontoret Brønnøysund og Fylkesmannen i Nordland.

Området består av en flere kvadratkilometer stor elveslette bestående av løsmasser.

Grunnvannsmålinger viser at det er korrelasjon mellom vannstanden i elva og i grunnen. Det er også en sammenheng mellom temperaturen på grunnvannet og temperaturen i elva, noe som indikerer at grunnvannet har forholdsvis kort oppholdstid i grunnen.

Det er ikke fullstendig dokumentert at det aktuelle grunnvannsmagasinet kan levere de omsøkte 73 l/s uten at det vil få negative konsekvenser for private eller allmenne interesser.

NVE forutsetter at tiltakshaver skaffer seg nødvendig kunnskap om grunnvannsreservoarets kapasitet gjennom å overvåke både vannstanden i elva og grunnvannstanden med minst 2 observasjonsbrønner. Ved pumping ved lav vannstand/vannføring i elva bør tiltakshaver forberede seg på å redusere pumping før det oppstår eventuelle skader eller ulemper.

Tilsvarende mengde vann som tas ut skal returneres til vassdraget. NVE vurderer derfor ikke vannbalansen som noe problem.

Hattfjelldal kommune påpeker i sin uttalelse at privatrettslige forhold vedrørende utnyttelse av grunnvannet må avklares med Arbor-Hattfjelldal A/S. Arbor-Hattfjelldal A/S mener i brev til Hattfjelldal kommune datert 22. april 2003 at de har eiendomsrett til grunnvannet. NVE viser her til vannressursloven § 44. Dersom det omsøkte grunnvannsuttaget påvirker andre grunnvannsuttag negativt, anses dette som et privatrettslig forhold. NVE forutsetter at privatrettslige forhold ivaretas av søker. Tiltakshaver må selv vurdere om det er aktuelt å inngå avtale og/eller opprette observasjonsrutiner i forhold til private brønner.

NVE vil gjøre spesielt oppmerksom på at det ikke er søkt om ekspropriasjon. Tillatelse etter vannressursloven gir ikke rett til ekspropriasjon.

Hattfjelldal kommune mener at det bør utarbeides en plan for reserve vanninntak dersom det skjer endring i rettighetene for tilgang til eller bruk av grunnvannsressursene. Tiltakshaver har i søknaden anført at eneste mulighet da er å stoppe grunnvannsuttaget og eventuelt få en begrenset vannmengde fra det kommunale vannforsyningsanlegget. NVE viser til at omsøkte tiltak ikke omfatter reserveforsyning. Det er opp til tiltakshaver å ordne dette, for eksempel gjennom avtaler med eiere av eksisterende vannforsyningsanlegg eller ved å søke NVE om alternativt vannuttak senere.

NVE tar ikke forhold som angår forurensing fra utslipp opp til vurdering i behandlingen etter vannressursloven. Forurensing og resipientforhold kommer inn under Fylkesmannens ansvarsområde.

NVE har vurdert planene slik de er forelagt og kan ikke se at det foreligger forhold som berører allmenne og private interesser slik at det er grunnlag for å gå imot konsesjon.

Konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene, finner NVE at fordelene og nytten ved grunnvannsuttaget, er større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser og at vannressursloven § 25 er oppfylt. Olsen Fjellrøye ved Steinar og Knut Olsen gis derfor tillatelse etter § 8 i vannressursloven til grunnvannsuttag i løsmasser til oppdrettsanlegg for røye, Hattfjelldal kommune iht omsøkt plan.

Kommentarer til konsesjonsvilkårene:

Konsesjonsvilkårene er basert på standard konsesjonsvilkår som gjelder grunnvannsuttak der NVE gir tillatelse etter vannressursloven § 8. I tillegg er det tatt inn vilkår som NVE mener må knyttes til den aktuelle tillatelsen for å ta vare på forhold som fremgår av søknaden og høringsuttalelser. Vi har ikke funnet grunn til å kommentere poster i vilkårene der det er foreslått brukt standard vilkår uendret og der det ikke har kommet innspill i høringsuttalelsene.

Post 1 - Grunnvannsuttak og post 5 – Hydrauliske observasjoner

NVE forutsetter at tiltakshaver etablerer peilebrønner og rutiner for å følge med i variasjonen i grunnvannsnivået under drift av oppdrettsanlegget for å sikre at det ikke tas ut mer vann enn det grunnvannsmagasinet tåler.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal godkjennes av NVEs regionkontor i Trondheim før arbeidet med fast etablering igangsettes.